

Nr 451.

Av herrar **Holmström** och **Olsson** i Kullenbergstorp, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 391 angående gemensamt lönesystem samt lönereglering för postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 391 angående reglering av lönestaterna för kommunikationsverkens personal ha stationsmästarna å 7:e klass station vid statens järnvägar, i enlighet med vad lönekommittén föreslagit, placerats i 4:de lönegraden, en placering, som vi anse innebära en orättvisa mot dem.

Såsom stöd för denna uppfattning tillåta vi oss anföra följande:

Det stora flertalet av dessa stationsmästare, såväl som de stationsmästare, vilka äro föreståndare för stationer av en högre klass, hava före sin utnämning till denna befattning under en längre följd av år varit antingen kontorsbiträde eller stationsförmän (expeditionsbiträde å mindre stationer) för att nu icke nämna dem, vilka även passerat förste kontorsbiträdesgraden. Utnämningen till dessa stationsmästarebefattningar har hittills inneburit en befordran och ävenledes medfört en löneförbättring, även om den varit jämförelsevis obetydlig, genom den särskilda ersättning, som de på få undantag när uppburit för poststationsföreståndartjänsten. Nu har emellertid denna stationsmästarklass blivit placerad i samma lönegrad, varest bland andra de tjänstekategorier — kontorsbiträden och stationsförmän — placerats, vilka de, såsom redan antytt, före utnämningen till stationsmästare tillhört. Härigenom komma de sålunda att falla tillbaka igen till samma ställning, som de haft före denna befordran. Detta kan väl ej anses rätt och billigt. Utom detta finnes det även andra tungt vägande skäl, som tala för att en felplacering här föreligger. Sålunda har t. ex. placerats i 5:e lönegraden förste kontorsbiträdes- och tågmästaregruppen, med vilka tjänstemän dessa stationsmästare i tjänstehänseende väl numera torde kunna jämföras.

Vad den förstnämnda gruppen beträffar, så må framhållas, att med avseende å rekryteringen tillämpas i huvudsak samma principer för dessa som för ifrågavarande stationsmästartjänster, i den mån nämligen de senare tillsats med kontorsbiträden. Den enda egentliga skillnaden torde bestå däri, att man vid tillsättande av förste kontorsbiträdesbefattningarna håller mindre på anciennitetsrätten än vad man i allmänhet gör, när det gäller tillsättande av stationsmästartjänster. Men detta kan ju icke motivera att de förra skola ställas över de senare. Och detta synes oss icke gälla mindre visavi tågmästaregruppen. Det förhåller sig ju nämligen så, att en stationsföreståndare utövar, vilken stationsklass han än tillhör, i den dagliga tjänstgöringen befäl över tågpersonalen, då denna befinner sig på stationen. Därför synes det föga lämpligt att placera en grupp av stationsföreståndare i en lägre lönegrad än en del av nämnda personal, ty med den lägre lönen anses följa en lägre tjänsteställning. Att placera en tjänstemannagrupp i en lägre tjänsteställning, än den personal till vilken han står i en viss befälsställning, strider mot vedertagen praxis och torde i detta fall icke kunna motiveras med att nämnda personal skulle intaga en mera ansvarsfull ställning eller utföra ett mera krävande arbete än ifrågavarande stationsmästarna.

En jämförelse med dessa stationsmästares nuvarande förhållanden och kommitténs förslag visar ävenledes att en försämring i stället tör en förbättring kommer att inträda. Jämförelsetablån, bil. 1 C till kommittébetänkandet synes kanske jäva detta påstående. Men det är att märka för det första, att i de i denna tablå angivna nuvarande lönebeloppen icke medräknats postarvodet 120 kronor, som de på få undantag när uppbära, och för det andra, att naturaförmånerna, bostad och vedbrand icke angivits till sitt verkliga värde utan till ett betydligt lägre. Man har nämligen räknat detta efter en viss procent — 20 % — å det nu utgående arvodet. Härigenom har detta värde ej kommit högre än till 390 kronor, vilket betydligt understiger det verkliga värdet. I likhet med övriga tvenne klasser stationsmästare äro de berättigade till 3 rum och kök samt en viss vedkvantitet, cirka 30 kbm. för år. Detta har givetvis lika stort värde för samtliga stationsmästareklasser.

Om man räknar med ett genomsnittspris av 15 kronor per kbm., motsvarar den fria veden 450 kronor. Förmånen att få veden sågad, huggen och staplad kan räknas till minst 100 kronor, och förmånen av fri bostad kan väl beräknas till 240 kronor per år, sammanlagt 790 kronor. Om man räknar med detta belopp och medtager postarvodet 120 kronor blir hela inkomstbeloppet 2,995 kronor i stället för 2,475 som tablån angiver. Högsta lönen i 4:e lönegraden å billigaste ort —

dit det stora flertalet av alla mindre stationer torde komma att hänföras — är föreslagen till 2,880 kronor, vilket således innebär en löneinsparing av 115 kronor.

Då nu den för närvarande utgående särskilda ersättningen för posttjänsten, vilken ersättning man vid föregående regleringar räknat med som en ingående del av lönen och som således inverkat på de då fastställda lönebeloppens storlek, helt bortfaller såväl som de här ovan berörda naturaförmånerna och lönen i sin helhet skall utgå med ett konstant belopp, så kunna de ju med skäl göra anspråk på, att detta belopp sättes så högt, att icke en försämring i deras nuvarande förhållanden inträder, vilket, såsom här ovan framhållits, bleve förhållandet, därest denna punkt oförändrad fastställdes.

Till grund för de gjorda jämförelserna har legat löneförhållandena, sådana de för närvarande efter under senare åren företagna smärre förbättringar gestalta sig. En jämförelse med utgångspunkt från 1907 års lönestat tillåta vi oss även göra.

Fastän stationsmästarna å 7:e klass ingalunda blevo särskilt gynnade vid denna löneroglering, utan tvärt om enligt den allmänna meningen bland järnvägspersonalen även då blevo sämre tillgodosedda än någon annan grupp, så visar det sig, att de nu både relativt och absolut taget fått mindre löneökning än någon annan grupp. Detta framgår av bilagan.

De härövan sammanställda beloppen avse högsta lön för respektive personalgrupper. Bostad in natura förutsattes för såväl kontorsbiträde som stationskarlar. Såsom bilagan ger vid handen har — räknat å ena sidan 1907 års lönestat och å andra kommitténs förslag — lönen för en stationsmästare å 7:e klass undergått en stegring av 690 kronor, motsvarande 31,5 procent. Motsvarande stegring utgör för stationskarlar 980, kontorsbiträde 955, stationsmästare å 6:e klass 1,170 och å 5:e klass 2,070 eller i procent respektive 66, 50, 47 och 74. Härav framgår tydligt att stationsmästarna å 7:e klass blivit sämst tillgodosedda. Ett missförhållande synes här föreligga som kan avhjälpas genom att stationsmästarna å 7:e klass flyttas från 4:e till 5:te lönegraden. Därigenom skulle lönestegringen bli 48 procent i stället för 31,5. Antalet ifrågavarande befattningshavare utgör endast 88 stycken, och den ökade utgiften för staten, ifall de flyttades från 4:e till 5:e lönegraden, skulle bli endast omkring 30,000 kronor.

På grund av det anförda hemställes att riksdagen måtte besluta ändring i Kungl. Maj:ts proposition nr 391, så

att stationsmästare å 7:e klass station flyttas från 4:e till 5:e lönegraden.

Stockholm den 6 maj 1919.

Martin Holmström.

Olof Olsson.
Kullenbergstorp.

Bilaga.

Löneförmåner enligt 1907 års lönestat.

	Stationskarl.	Kontorsbiträde.	Stationsmästare		
			å 7:e klass station.	å 6:e klass station.	å 5:e klass station.
Lön i högsta lönegraden	1,140	1,500	1,380	1,500	1,800
Beklädnadsersättning.....	120	120	120	120	120
Bostad in natura	1) 220	305	450	450	450
Postarvode	—	—	240	420	420
Summa	1,480	1,925	2,190	2,490	2,790
Föreslagna löner enl. kommittébetänkandet	2) 2,460	2) 2,880	2) 2,880	2) 3,660	2) 4,860
Lön enl. ovanstående.....	1,480	1,925	2,190	2,490	2,790
Uppstående ökning.....	980	955	690	1,170	2,070
Motsvarar procentuellt	66,0	50,0	31,5	47,0	74,0

Anmärkingar :

1) Beräkningen gjord under förutsättning att bostad in natura erhålles.

Stationskarl berättigad till 1 rum och kök samt erhåller här till 20 kbm. ved.

Kontorsbiträde » » 2 » » » » 25 » »

Stationsmästare » » 3 » » » » 30 » »

Värdet av veden taxeras till 5 kronor pr kbm. för stationskarl och kontorsbiträde och 7 kronor pr kbm. för stationsmästare. Skillnaden, 2 kronor, motiveras med att de senare erhålla sin ved sågad och huggen.

2) Lön å billigaste ort, till vilken de allra flesta 7:e klass stationer såväl som övriga stationer, som förestås av stationsmästare torde komma att hänföras, varför föreslagna högre lönebelopp — dyrortstillägg — ej komma att få någon praktisk betydelse för dessa befattningshavare.